

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Sztrókey Zsolt ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Sipos Mária ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 29.M.2729/2004. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 49.Mf.631.203/2006/11. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2008. szeptember 3. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 49.Mf.631.203/2006/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek
- tizenöt nap alatt - 120.000 /egyszázhuszezer/ forint
felülvizsgálati eljárási költséget.
A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 29.M.2729/2004/21. számú ítéletével kötelezte az alperest 12 havi átlagkereset címén 12.000.000 forint, szabadságmegváltás címén pedig 772.735 forint megfizetésére.

A munkaügyi bíróság megállapította, hogy a felperes 1993. november 1-jétől az alperes ügyvezetői tisztségét látta el a gazdasági társaság 10%-os tulajdonosaként, a 90%-os többségi tulajdonos a felesége volt. A 2002. szeptember 27-én megtartott taggyűlés határozatot hozott arról, hogy a felperes 2002. november 1-jétől havi 1.000.000 forint személyi alapbérért határozatlan idejű munkaviszonyban látja el az ügyvezetői feladatokat. A felperes és felesége, mint az alperes tulajdonosai 2002. szeptemberében

tárgyalásokat folytattak a D.-vel a felperes házastársa 90%-os tulajdonrészének átruházásáról, amelyre végül 2002. október 21-én került sor. Az alperes a 2003. július 22-ei belső vizsgálat során feltárt hiányosságok alapján a 2003. augusztus 25-én tartott taggyűlésén a felperest az ügyvezetői tisztségéből visszahívta, a határozat indokolást nem tartalmazott. A 2003. november 20-án elvégzett külső szakértői vizsgálat az alperesnél lévő iratanyagban nem találta a felperes munkaszerződését, amit a felperes a könyvvizsgáló felszólítására 2003. december 8-án küldött meg az alperesnek, és egyben 2003. augusztusától havi munkabére megfizetését kérte.

A felperes keresete alapján a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.360/2004/10. számú ítéletével helybenhagyta a Fővárosi Bíróság 22.G.40.381/2004/4. számú ítéletét, amelyben a cégbíróságnak a felperest mint ügyvezetőt a cégjegyzékből törlését elrendelő végzését hatályon kívül helyezte arra tekintettel, mert a taggyűlést szabálytalanul hívták össze.

A felperes a munkaügyi bírósághoz benyújtott keresetében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az ügyvezetői tisztségéből visszahívást elrendelő határozat a munkaviszonyáról nem rendelkezett, ezért az még fennáll, és elmaradt bérét igényelte. Másodlagosan a munkaviszonya jogellenes megszüntetésére hivatkozva egy évi átlagkeresete és szabadságmegváltása megfizetését kérte. Az alperes ellenkérelmében a munkaszerződés utóbb történt elkészítésére, valamint a jó erkölcsbe ütközésére, semmisségére hivatkozott.

A munkaügyi bíróság nem osztotta az alperesi álláspontot, mivel a munkaszerződés utólagos megkötését nem találta bizonyítottnak, továbbá megítélése szerint a munkaszerződés megkötése a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján nem ütközött a jó erkölcsbe, a kikötött munkabér nem volt aránytalan.

Az elsőfokú ítélet szerint a Gt. 24. § (1) bekezdése alapján a határozatlan időre kötött munkaszerződést a megválasztástól öt évre szólónak kell tekinteni, és ezt a munkaviszonyt az alperes indokolás nélkül szüntette meg, ezért a felperest az Mt. 88. § (1) bekezdése alapján az igényelt 12 havi átlagkereset megilleti, továbbá az Mt. 136. § (1) bekezdése alapján a szabadságmegváltás is jár a részére.

Az alperes fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Bíróság 49.Mf.631.203/2006/11. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

A másodfokú bíróság szerint a munkaügyi bíróság a tényállást helyesen állapította meg, de abból okszerűtlen, megalapozatlan

következtetésre jutott. Álláspontja szerint a felperes munkaszerződése az EBH 2003.956. számú eseti döntésben kifejtett értelmezés alapulvételével a Ptk. 200. § (2) bekezdésébe és a 4. § (1) bekezdésébe ütközött, ezáltal semmis volt, ugyanis az ügyvezetői feladatok munkaviszonyban történő ellátását a korábbi körülményekhez képest semmi nem indokolta. Arra a többségi tulajdonváltás miatt, a veszteséges működéshez képest kirívóan magas bérrel került sor, továbbá az új többségi tulajdonost mindezekről nem tájékoztatták, a munkaszerződésről nem tudott, munkaszerződést nem kapott. Ezek alapján a másodfokú bíróság a felperes keresetét alaptalannak minősítette, kiemelve a felperes részéről a jóhiszeműség és tisztesség elvének megsértését is.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a keresetének helyt adó ítélet hozatalát kérte. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság érvelése téves, mivel döntő körülményeket figyelmen kívül hagyott, miszerint az eladás előtt a cég családi vállalkozásként működött, ezért akkor a munkaszerződés még sürgősségtelen volt. A munkaviszonyra vonatkozó társasági határozat megfelelt a jogszabályoknak, célja az új többségi tulajdonosra tekintettel a felperes jogainak és érdekeinek védelme, és ehhez képest a kikötött munkabér nem volt túlzott. Hangsúlyozta, hogy az alperes ezt a bért havonta megfizette, járulékfizetési kötelezettségét is teljesítette, álláspontja szerint a munkaszerződése egy betörés miatt feldolgozatlan iratanyagban fellelhető lett volna az alperesnél. Sérelmezte még, hogy a másodfokú bíróság ítélete meghozatalával nem várta be az ügyvezetői tisztségével kapcsolatban a Fővárosi Bíróság előtt indult újabb gazdasági per befejezését.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felperesi felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A másodfokú bíróság utalt ugyan a helyesnek tartott elsőfokú ítéleti tényállásra, azt azonban mégis kiegészítette annak megállapításával, mely szerint a 2002. szeptember elején az üzletrész eladásával kapcsolatos üzleti tárgyaláson a felperes azt közölte a későbbi új többségi tulajdonossal, hogy az ügyvezetői tisztséget tagként látja el. Az erre vonatkozó megállapítást - amely a felperes személyes előadásán és a tanúnyilatkozatokon alapult - a felülvizsgálati kérelem nem vitatta. A felperes által nem cáfolt peradat továbbá, hogy díjazásban, osztalékban nem részesült. Az így kiegészített tényálláshoz képest megalapozatlan az elsőfokú bíróságnak az alperesi álláspontot cáfoló következtetése arról, miszerint az alperesnek (az új többségi tulajdonosnak) kellő gondosság mellett tudnia kellett a felperes munkaviszonyáról. A felperes előbbi, nem vitatott tájékoztatásához

képest - amely akkor még megfelelt a tényeknek - a felperest terhelte az együttműködési kötelezettség, a jóhiszeműség és a tisztesség általános követelménye alapján a jogviszonyában beállt lényegi változásra vonatkozó tájékoztatás az új többségi tulajdonos részére [Pp. 4. § (1) bekezdés, Mt. 3. § (1) bekezdés]. Erre azonban a tisztségből visszahívásáig nem került sor, ezzel ellentétes tényállítást a felperes a felülvizsgálati kérelmében sem tett, csak a körülményekből való tudomásszerzést hangoztatta.

Annyiban helytálló a felperes felülvizsgálati érvelése, mely szerint a munkaviszonyára vonatkozó taggyűlési határozat a meghozatalakor jogszerű volt, és önmagában nem kifogásolható a korábbiakhoz képest az, hogy a tagok az ügyvezetői feladatokra munkaviszonyt létesítenek. A másodfokú bíróság azonban nem ezt kifogásolta.

A jó erkölcsbe ütközés miatt a semmisség valamennyi szerződés, így a munkaszerződés esetén is irányadó (BH 1998.506.). A jó erkölcsbe ütközés az összes körülmények egybevetése és értékelése alapján bírálható el. Ennek során a munkaszerződés megkötése időpontját, ehhez képest indokolatlanul hosszú, a tulajdonátruházás utáni időpontra vonatkozó hatálybalépését, és a társaság veszteséges gazdasági helyzetéhez képest aránytalanul magas összegű, a munkabérhez kapcsolódó közterhekkel együtt az új többségi tulajdonost terhelő munkabért, és mindezek elhallgatását, eltitkolását a másodfokú bíróság együtt értékelve törvénysértés nélkül állapította meg, hogy az adott körülmények között, adott feltételekkel a házastársak között megkötött munkaszerződés nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközött. A felperes magatartása nem felelt meg a társadalmilag általában elvárható jóhiszemű és tisztességes magatartás zsínórmértékének, ezáltal a munkaszerződésnek a jogerős ítélet általi semmissé nyilvánítása nem jogszabálysértő [Ptk. 200. § (2) bekezdés, EBH 2003.956.].

Az előbbieket nem cáfolja, hogy a többségi tulajdonosváltást követően az alperes az adott havi díjat és járulékait megfizette, mivel egyrészt az eltelt viszonylag rövid időre tekintettel az alperestől - az ügyvezető felperes ellenében - nem volt elvárható a teljeskörű informálódás, a könyvelést évek óta végző könyvelő tanúnyilatkozata szerint a bért felperes utasítására számfejtette, munkaszerződést ő maga nem látott. Másrészt, ha az alperes tudott is a felperes havi 1.000.000 forintos díjazásáról, ennek tényleges anyagi terhei munkaviszony esetén jóval magasabbak, mint megbízási díjként, nem beszélve a tisztségből visszahívás és a munkaviszony megszüntetés anyagi jogkövetkezményei különbözőségéről, amellyel az alperes a kifejtettek okán nem számolhatott.

A semmisség miatt érvénytelen munkaszerződéssel fennállt munkaviszony esetén [Mt. 8. § (1) bekezdés, 9. §] az Mt. 10. § (1) bekezdése alapján kell eljárni.

Az előbbiek alapján a felperes által sérelmezett alperesi intézkedés valójában az Mt. 10. § (1) bekezdése szerinti érvénytelen munkaszerződés alapján fennállt munkaviszony azonnali hatályú felszámolásának minősült - az ügyvezetői tisztségtől függetlenül -, ezért a felperest az Mt. 88. § (2) bekezdése szerinti anyagi jogkövetkezmény nem illette. A szabadságmegváltás iránti igény alaptalansága vonatkozásában pedig arra a bírói gyakorlatra kell utalni, mely szerint a vezető, minthogy a munkaideje beosztásáról, a szabadsága igénybevételéről maga dönthet, vita esetén neki kell bizonyítania a szabadság igénybevétele esetleges akadályát (BH 1999.476.).

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet az előbbi indokolás-kiegészítéssel hatályában fenntartotta.

A felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az ügyben irányadó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2008. szeptember 3.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő